

De la
memòria

a la
INNOVACI

VNIVERSITAT
D VALÈNCIA

III CONGRÉS GENERAL DE SOCIETATS MUSICALS 2013

RESUM EXECUTIU

LES SOCIETATS MUSICALS 2020

Este document és un resum de la versió preliminar de l'informe de perspectiva derivat de la celebració del III Congrés General de Societats Musicals de la Comunitat Valenciana. Està per tant subjecte a canvis, modificacions o alteracions significatives del mateix, a instàncies dels participants. La seua funcionalitat, a finals de novembre de 2013 és informar el debat sobre el futur de les Societats Musicals.

*Responsables de la redacció: L'equip de Econcult (UVEG), coordinats per **Pau Rausell**
Correcció i assessorament lingüístic:
Maria Rosa Grau Martí
Maquetació:
Juan Castaño Marín.*

ES PODEN ACCEDIR A LES DIVERSES VERSIÓNS A:

Versió Completa en Castellà:

<http://www.uv.es/cursegsms/PDF/IIICSMCV.pdf>

Versió Completa en Valencià:

http://www.uv.es/cursegsms/PDF/IIICSMCV_Val_.pdf

Versió Reduïda en Castellà:

<http://www.uv.es/cursegsms/PDF/IIICSMCVRE.pdf>

Versió Reduïda en Valencià

http://www.uv.es/cursegsms/PDF/IIICSMCVRE_Val_.pdf

El Congrés es pot visitar en la pàgina web:

<http://www.congresocietatsmusicals.eu>

Índex

1.	Introducció.....	1
	Objectius.....	1
	Els temes del III Congrés General.....	1
	Les formes del III Congrés de Societats Musicals.....	2
2.	Les Societats Musicals al context econòmic de la Societat Valenciana cap al 2020.....	5
	El paper de la cultura en el canvi de model productiu.....	5
	Les activitats culturals i creatives a la Comunitat Valenciana.....	6
	Les polítiques culturals.....	6
3.	La sostenibilitat de les Societats Musicals.....	9
	Els factors de risc per a la sostenibilitat de les SSMM.....	9
4.	El valor socioeconòmic de l'existència de les Societats Musicals.....	10
5.	Temes nous, temes vells.....	10
6.	Parlem de música.....	11
7.	Nous contextos per a les SSMM, com organitzacions culturals.....	11
8.	Els set vectors de tensió de les Societats Musicals.....	11
	Vector 1 :Complexitat/professionalització versus proximitat/voluntarisme.....	12
	Vector 2: Especialització musical versus diversificació.....	14
	Vector 3: La gravitació del local versus l'atracció del global.....	16
	Vector 4: Centralitat social i subvencions versus autonomia i diversificació i ampliació dels recursos propis.....	18
	Vector 5: De la dinàmica de la música com a servei a l'univers festiu a la lògica dels certàmens.....	20
	Vector 6: Formació musical d'iniciació a la professionalització versus models flexibles i orientats a la formació permanent.....	22
	Vector 7: Reforç i consolidació federalista versus tendències a una major autonomia de les Societats Musicals.....	24
9.	El catàleg dels escenaris.....	27
10.	A manera de conclusions.....	31
11.	Bibliografia y referències.....	35
12.	Agraïments.....	37

Índex d'Il·lustracions

Il·lustració 1. Evolució de les subvencions de la Generalitat Valenciana a les Societats Musicals. Euros corrents. 2005-2014. Font FSMCV.....	7
Il·lustració 2. Distribució requerida dels esforços d'una junta directiva.....	10
Il·lustració 3. Vector de tensió 1: Complexitat / professionalització vs Proximitat /Amateurisme.....	13
Il·lustració 4. Vector de tensió 2: Especialització musical versus diversificació en altres camps culturals.....	15
Il·lustració 5. Vector de tensió 3: La gravitació del local versus l'atracció del global.....	17
Il·lustració 6: Vector de tensió 4: Centralitat social i subvencions versus diversificació i ampliació dels recursos propis i autonomia.....	19
Il·lustració 7. Vector de tensió 5: La música com a servei a l'univers festiu versus la lògica dels certàmens.....	21
Il·lustració 8. Vector de tensió 6: Formació musical d'iniciació a la professionalització versus models flexibles i orientats a la formació permanent.....	23
Il·lustració 9. Vector de tensió 7: Reforç i consolidació federalista versus tendències a una major autonomia de les Societats Musicals.....	25
Il·lustració 10. Ubicació de l'associacionisme musical en els eixos dels escenaris.	29
Il·lustració 11. Connexió entre els vectors de tensió i els escenaris.....	30

Índex de taules

Taula 1. Indicadors de la despesa pública en cultura GV a la Comunitat Valenciana. (Euros constants de 2008). 2007-2013	7
Taula 2. Vectors de tensió de les SSMM.....	11
Taula 3. Vectors de tensió de les SSMM.	32

1. Introducció.

Objectius.

Els objectius d' este tercer Congrés són:

- Remarcar i incidir en la capacitat del moviment associatiu musical de generar innovació social, cultural i econòmica en un món que es transforma cap a l'acció col·lectiva, la solidaritat, la cultura compartida, la creativitat, i la participació.
- Destacar les sòlides connexions de les Societats Musicals amb la resta de les dinàmiques econòmiques, socials i polítiques de la Comunitat Valenciana.
- Reivindicar la història de les Societats Musicals com la manifestació més

Este text representa, a partir de l'encàrrec de la Federació de Societats de la Comunitat Valenciana, un exercici de síntesi analítica que pretén entreveure quines són les coordenades en les que es pot moure el vast i complex món de l'associacionisme musical valencià.

activa i compromesa de la societat civil valenciana.

- Completar la fase més participativa del Pla Estratègic de la FSMCV.
- Recollir les experiències i la memòria d'aquells individus i col·lectius amb elevat grau d'implicació en l'esdevenir del moviment associatiu musical, així com difondre bones pràctiques.
- Realitzar un exercici de prospectiva que permeta albirar els reptes i les oportunitats als quals s'hauran d'enfrontar les Societats Musicals en els propers anys.

Els objectius de Congrés són: remarcar la importància de l'associacionisme, destacar la connexió de les SSMM amb la resta de la societat, reivindicar la història de les SSMM, completar la fase més participativa del Pla estratègic, recollir experiències i bones pràctiques, realitzar un exercici de prospectiva i dotar les SSMM d'un espai de reflexió.

• Dotar l'associacionisme musical d'un espai efectiu real de reflexió i debat a través de les plataformes relacionades amb les tecnologies de la informació i la comunicació

Els temes del III Congrés General.

La discussió del III Congrés s'ha articulada al voltant de 7 epígrafs temàtics:

Governança i Sostenibilitat.

La governança fa referència al model de govern i gestió de la comunitat de les Societats Musicals que inclou complexes interaccions entre agents i col·lectius amb sensibilitats diferents, interessos diversos i motivacions variades.

Gestió i Eficiència.

Tenint com a horitzó l'excel·lència, en este àmbit de reflexió pretenem plantejar la necessitat de compartir les pràctiques més eficients, la recerca dels millors processos i procediments, la utilització d'eines de gestió més eficaces i plantejar

aspectes relacionats amb la formació i la professionalització de les persones que puguen emprendre estes funcions.

Creativitat i Cultura.

El moviment associatiu musical és un proveïdor de serveis creatius i culturals de primer ordre. Les potencialitats de les SSMM com a espais de creació, producció i difusió d'activitats culturals són molt elevades.

La discussió del III Congrés s'ha articulat al voltant de 7 epígrafs temàtics: Governança i Sostenibilitat, Gestió i Eficiència, Creativitat i Cultura, Coneixement, Formació i Talent, Dinàmiques socials i Valors, Innovació, i Connexions.

Coneixement, Formació i Talent.

La formació musical és un espai de capacitació que afecta i té relació tant en el desenvolupament d'habilitats professionals com en els resultats dels processos educatius reglats o altres

aspectes, que tenen a veure amb la sociabilitat, les capacitats expressives, la comunicació o l'autonomia personal.

Les Societats Musicals a través de les xarxes de formació i promoció cultural constitueixen una xarxa que estimula la creativitat, així com conformen una antena de detecció precoç del talent.

Dinàmiques socials i Valors.

Les SSMM estan inserides en entorns que es mouen d'acord a l'emergència de nous valors.

Innovació.

La investigació i el desenvolupament de nous serveis, noves funcions, noves propostes de les Societats Musicals, ha de ser un vector de moviment de les mateixes i la innovació social un objectiu permanent, precisament per mantindre la competitivitat.

Connexions.

Les Societats Musicals generen impactes econòmics i socials sobre el territori en el qual s'assenten, i en conseqüència han d'articular maneres de comunicar-se i generar diàlegs que connecten amb estes realitats.

Les formes del III Congrés de Societats Musicals.

Entre el 26 de Gener de 2013 i el 25 de Novembre, s'ha visitat la pàgina del Congrés 9900 vegades, de les quals 5005 són visites úniques. És a dir, més de 5000 persones diferents han fet una ullada als continguts de la web del III Congrés.

També en esta introducció cal destacar, que, coherentment amb el lema del Congrés, volíem proposar una fórmula d'interacció que d'una banda fóra capaç de recollir esta dimensió de la memòria i per una altra articulada un espai

d'interacció innovador i que ampliara la frontera de possibilitats de la comunicació. És per això que vam decidir, en còmplice connivència amb la Junta Directiva de la FSMCV, eixamplar el III Congrés, tant en el temps -12 mesos, de finals de Gener a finals de Desembre de 2013- com en l'espai de les xarxes socials, i així ens hem dedicat a marcar amb la nostra presència una impactant pàgina web, i hem decidit

Una altra dada positiva interessant és que els usuaris registrats mostren una notable dispersió geogràfica. Pràcticament no hi ha cap comarca de la Comunitat Valenciana que no estiga representada en el conjunt dels usuaris inscrits, el que denota una adequada capil·larització del missatge del III Congrés el qual ha arribat a tot el territori.

transitar, sense complexos per Twitter, Facebook, Pinterest, Vimeo, Blogs, Mapes de Google ... amb quatre objectius bàsics: a) accedir a aquells potencials pensadors que amb una ingent quantitat de capital humà tenim constància que són part de la massa social de l'associacionisme musical. b) possibilitar el major grau de participació

del món de les bandes c) articular processos i metodologies que activen el pensament i la discussió i faciliten el diàleg. d) i a més, posar a disposició de les SSMM a través dels vídeos i documents que conformen la web del III Congrés, experiències, metodologies, ensenyances i vivències reals, que es generen en el moviment musical, i que podrien ser implementades en moltes de les nostres Societats Musicals.

2. Les Societats Musicals al context econòmic de la Societat Valenciana cap al 2020.

No hi ha cap dubte, [...], la societat valenciana es troba en una profunda cruïlla. La crisi econòmica ha posat en perill el model d'economia social d'Europa, però encara més, ha posat en evidència, per a les regions del Sud d'Europa un model socioeconòmic que va guiar el procés de desenvolupament des de mitjans dels anys 90.

Finalment es pot considerar a les Societats Musicals com un *clúster cultural*, que compta amb una quantitat ingent de recursos materials i humans que, i per poc que s'incentive la seva activació, podrien tindre uns elevadíssims efectes transformadors sobre el territori.

La societat espanyola en el seu conjunt, i la societat i l'economia valenciana en particular, han de trobar la nova via de desenvolupament que faça possible conciliar la necessitat de mantindre's competitiu en el món global, però assegurant la cohesió social que fins ara se sustentava en un incipient, estat del benestar -d'acord amb els estàndards europeus-. El associacionisme musical representa una característica extensible a la realitat econòmica general: capital humà de qualitat suficient per a atendre la demanda potencial de les empreses, no només sol en els sectors en els que es va basar el creixement des de mitjans dels 90 sinó també en noves activitats lligades a

l'economia del coneixement, capacitat d'emprenedoria infrautilitzada que no troba oportunitats d'èxit, capacitat instal·lada en moltes de les branques d'activitat que poden facilitar una recuperació ràpida de la producció, i potencial tecnològica l'abast de les empreses, dins i fora d'elles, en plataformes que poden integrar la ciència, la tecnologia i la innovació.

'El paper de la cultura en el canvi de model productiu.

En concret, com assenyalen els documents que orienten estes estratègies d'especialització regional, els sectors culturals i creatius poden:

- Contribuir a la integració social dels grups marginats de la població i tindre amplis impactes socials, en particular en termes de regeneració i cohesió social.

([...]) Els sectors culturals i creatius són catalitzadors d'innovació ja siga per les seues connexions amb les TIC, el turisme o l'efecte directe de la creativitat com a vector d'innovació econòmica, social i política.

- Ser catalitzadors per al canvi estructural i la diversificació, en moltes zones industrials i zones rurals amb potencial per rejoinir

economies, estimular la innovació i contribuir al creixement.

- Constituir un poderós imant per al turisme, generar entorns creatius, atraure talent i contribuir a canviar la imatge pública de les regions i ciutats, ja que tenen el potencial de generar demanda i atenció social, sobre activitats en sectors de ràpid creixement, com les relatius a l'energia, el reciclatge i la biotecnologia, l'envelliment i la salut.

¹ EU(2012) Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation (RIS3)

Les activitats culturals i creatives a la Comunitat Valenciana.

La Comunitat Valenciana conté la tercera regió més important en el desenvolupament de les activitats relacionades amb les activitats culturals i creatives, per darrere dels espais metropolitans de Madrid i Barcelona.

Segons les dades que proporciona l'*European Cluster Observatory*, a la CV es podien identificar uns 50.000 ocupats en el 2008 en els sectors culturals i creatius fet, que suposa un 2% del total de la població activa. Esta xifra se situa per davall de la mitjana nacional un 2,8%, encara que en una situació molt diversa, ja que tenim els

La Comunitat Valenciana conté la tercera regió més important en el desenvolupament de les activitats relacionades amb les activitats culturals i creatives, per darrere dels espais metropolitans de Madrid i Barcelona.

casos de la Comunitat de Madrid i Catalunya (5,9%, i 3,5% respectivament) i el resta de les CCAA amb valors més baixos, només Balears, Navarra i País Basc s'ubiquen per damunt del 3%.

Des del punt de vista territorial, segons altres treballs, una altra de les característiques destacable de l'ecosistema creatiu, és que encara que pivota principalment al voltant dels espais metropolitans de València, Alacant i Elx, es manifesta també amb intensitat sobre una trama de ciutats mitjanes com Castelló-Benicàssim-Vila-real, o les ciutats de les Comarques Centrals (Gandia, Dénia, Alcoi i Xàtiva).

Els avantatges comparatius que pot aprofitar la Comunitat Valenciana deriven bàsicament que, comptant amb una dimensió crítica suficient, i una estructura urbana d'àrees metropolitanes i ciutats mitjanes adequades, una xarxa d'universitats potent, i una suficient proporció de població jove amb nivells de formació elevats, la seva posició en termes de sectors culturals i creatius té, en termes comparatius, un ampli potencial de millora.

De fet, la Comunitat Valenciana mostrava en el 2011 certa especialització respecte a Espanya, en els sectors relacionats amb les activitats artístiques i d'espectacles.

Recents estudis evidencien la forta correlació i causalitat entre els ocupats en els sectors culturals i la renda per càpita de les regions europees. Un augment d'1% en el percentatge d'ocupació en les indústries creatives a la regió, es tradueix en un augment del 0,39% en el PIB per càpita, és a dir 1.479 € en el PIB per càpita. (R.Boix et all, 2013)

Les polítiques culturals.

Tot i la creixent importància dels sectors culturals i creatius, del seu impacte evident en els processos de creixement a causa dels processos de consolidació fiscal, estem vivint un notable retrocés en els recursos públics destinats a la política cultural.

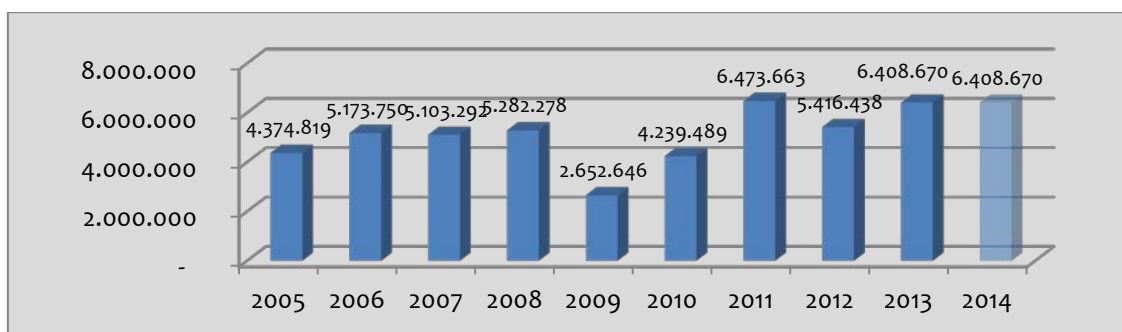
D'acord amb les dades proporcionades per Bonet i Carreño, l'evolució de les despeses públiques de l'administració central i autonòmica ha mostrat una regressió notable.

A la Comunitat Valenciana esta regressió ha sigut especialment accentuada.

Taula 1. Indicadors de la despesa pública en cultura GV a la Comunitat Valenciana. (Euros constants de 2008). 2007-2013.

Any	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pressupost en Cultura	100	92	84	79	68	72	46
Despesa per habitant	97,1 €	86,5 €	78,3 €	73,2 €	63,1 €	66,5 €	43,8 €
% Cultura s / Pres. total	3,43%	3,06%	2,70%	2,55%	2,38%	2,60%	1,80%

Il·lustració 1. Evolució de les subvencions de la Generalitat Valenciana a les Societats Musicals. Euros corrents. 2005-2014. Font FSMCV.

3. La sostenibilitat de les Societats Musicals.

El nivell de resiliència de les SSMM és molt elevat, i encara en els moments més complicats han seguit apareixent noves SSMM.

Encara que no comptem amb registres exhaustius, el nombre de Societats Musicals no ha deixat de créixer pràcticament des de finals del segle XIX, potser amb l'únic interval del període de la guerra civil i els anys immediatament posteriors. Inclús des de l'inici de la crisi, el nombre de Societats ha continuat creixent, incrementant-se entre 2009 i 2013 un 2,8 % el número fins a arribar a les actuals 543.

Els factors claus d'esta capacitat de resistència residixen en primer lloc, en la solidesa dels elements bàsics que constitueix actualment la gènesi de la demanda de Societats Musicals, i estos són: a) L'elevada valoració que fa la societat valenciana de la formació musical, i en conseqüència expressen una demanda solvent i continuada per a les escoles d'educands, que es convertixen en els pilars financers de les activitats de les Societats Musicals. b) A un segon nivell es podria ubicar la permanent demanda de música festera per part de l'associacionisme festiu, que suposa d'una banda una activació constant dels calendaris d'actuacions i en termes quantitius unes quantitats no menyspreables, com gratificació monetària a la persistència de la pràctica amateur. c) En tercer lloc cal destacar l'efecte incentivador que té el model competitiu dels certàmens conformant tots un sistema de compensacions psicològiques i incentius morals que espenten a l'esforç. d) Finalment cal destacar la pròpia articulació organitzativa de la pròpia FSMCV, i, caldria afegir, encara que en últim lloc, el desenvolupament d'unes polítiques d'incentius, sobretot orientades a la funcionalitat educativa.

Els factors de risc per a la sostenibilitat de les SSMM.

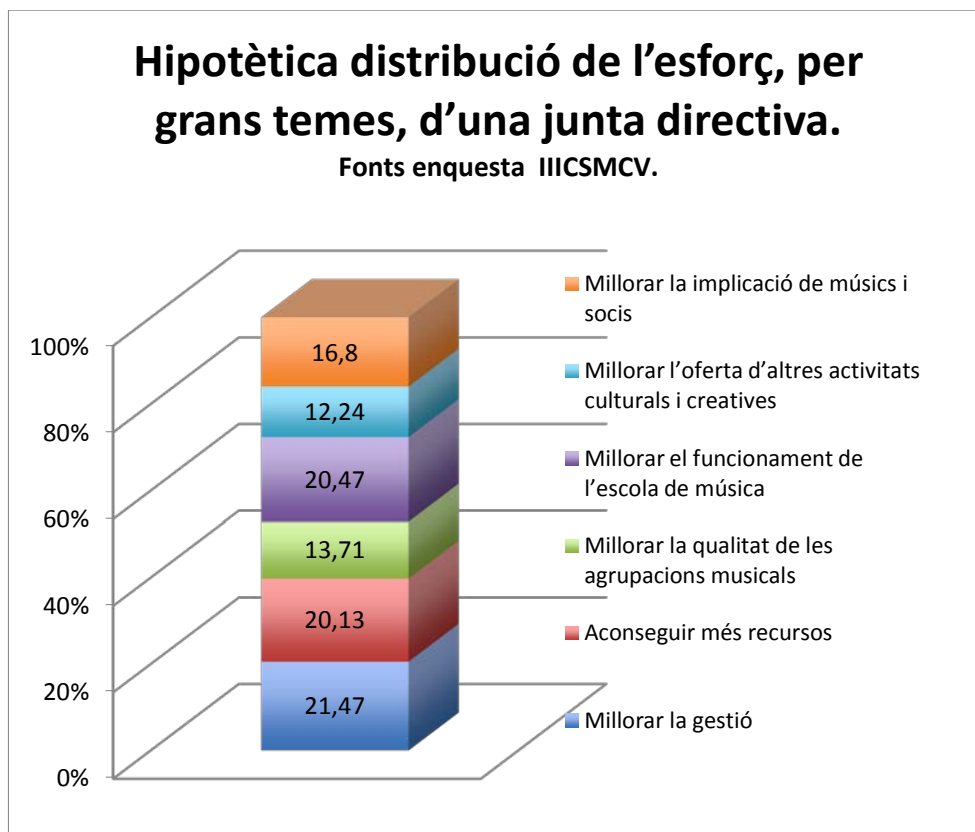
Els principals factors de risc per a la sostenibilitat de les Societats Musicals, d'acord amb la percepció dels enquestats, són en primer lloc l'escassa preparació de les persones que dirigixen les Societats Musicals, en segon lloc l'escassa valoració que fa l'administració del paper que juguen les Societats Musicals i en tercer lloc la falta d'ajudes i subvencions. Els següents tres factors de risc considerats, inclús per damunt del 30 % dels enquestats, són la falta de motivació i compromís de les noves generacions i finalment la dificultat d'adaptar les estructures d'organitzacions antigues als temps actuals. A major distància cal situar la crisi, i la capacitat de la FSMCV

- Tindre equips directius més formats, capaços i competents (49%)²
- Aconseguir més implicació de les persones associades (34%)
- Aconseguir més recursos de les administracions públiques (31%)

² Reflecteix el % dels enquestats que considera que este element està entre els 3 més importants que caldria canviar per millorar el funcionament de les Societats Musicals

Siga com siga, quan es pregunta quins són els grans temes als quals ha de dirigir la seua atenció una junta directiva, “millorar la gestió” apareix com un dels objectius principals, juntament amb la millora de l’escola de música i aconseguir més recursos.

Il·lustració 2. Distribució requerida dels esforços d’una junta directiva.

4. El valor socioeconòmic de l’existència de les Societats Musicals.

El valor socioeconòmic de les SSMM és ampli i va des dels efectes sobre la sociabilitat, la construcció de la identitat col·lectiva i el sentit de pertinença individual, a constituir-se com a agents culturals, com a xarxa formativa, com a espai de foment de la creativitat i detecció de talent, i finalment com a recurs simbòlic col·lectiu.

5. Temes nous, temes vells.

Les SSMM han mostrat una notable maduresa pels seus processos de reflexió articulats al voltant dels 2 Congressos Generals celebrats anteriorment. Des de fa ja més de 20 anys, l’associacionisme musical ha reflexionat sobre qüestions que tenen a veure amb la manera de finançament, el paper i la funció de dones i joves, les escoles de músiques, la gestió cultural, el marc normatiu i jurídic i l’organització de les agrupacions musicals. El que aportem com a novetat en este Congrés és la

incorporació de nous temes de debat com la innovació, els models de governança, les connexions amb nous valors i dinàmiques socials.

6. Parlem de música.

Les Societats Musicals són estructures de grups humans que s'articulen de manera complexa, però sempre al voltant de l'element central que constituïx la pràctica i la difusió d'expressions musicals. En termes genèrics la música constituïx un dels llenguatges més universals i que permet la connexió entre cultures i generacions diverses i suposa una pràctica que no requereix necessàriament processos de codificació i descodificació molt complexos. A més els estudis plantegen que la pràctica musical té efectes perceptibles sobre diferents aspectes neurològics, cognitius, sensorials, socials i té un impacte sobre els nivells de benestar dels individus. Estem, per tant davant una de les interaccions més complexes i sofisticades entre els éssers humans i el seu univers simbòlic i sensorial.

7. Nous contextos per a les SSMM, com organitzacions culturals.

Les SSMM es mouran en la pròxima dècada en un context on, la innovació tecnològica, la digitalització, i la dimensió europea jugaran un paper important, i on el posicionament sobre la professionalització de la gestió de les SSMM determinarà les potencialitats i possibilitats de les SSMM.

8. Els set vectors de tensió de les Societats Musicals.

En el context relatat en els paràgrafs anteriors podem deduir algunes de les tendències que combinen les característiques del context amb les preferències dels individus que componen el moviment associatiu musical, que és, i cal incidir en això, enormement divers. En alguns casos estes tendències plantegen dicotomies de manera que una direcció nega l'altra, mentre que en altres casos, tensions aparentment contradictòries es poden complir en les dues direccions al mateix temps.

Taula 2. Vectors de tensió de les SSMM.

VECTORS DE TENSÍO.		
Complexitat / Professionalització	VS	Proximitat / Voluntarisme
Especialització musical	VS	Diversificació
Local	VS	Global
Centralitat social i Subvencions	VS	Diversificació recursos propis
Música festiva	VS	Certàmens
Professionalització musical	VS	Formació Permanent
Reforç estructura federal	VS	Major autonomia de les SSMM

Vector 1 : Complexitat/professionalització versus proximitat/voluntarisme.

Les Societats Musicals es debaten entre la cadència cap a la complexitat i el seu origen primigeni de constituir espais de contacte i proximitat entre els grups de

Davant la tessitura de la complexitat es pot reaccionar renunciant als aspectes més complexos i limitant la dimensió i les potencialitats o per contra afrontar esta realitat, probablement perdent la zona de confort de la proximitat i l'aportació voluntària i voluntarista.

Les Societats Musicals han transitat per un procés creixent de professionalització de les funcions realitzades en el si de elles mateixa. La funció docent es va normalitzar especialment a finals dels anys 80.

Queden però pendents en la majoria de les Societats Musicals la professionalització dels processos globals de gestió, des d'una perspectiva més gerencial.

Una opció intermèdia entre la professionalització i la pràctica amateur es pot situar en l'externalització d'alguns aspectes de la gestió a través de serveis professionals no vinculats a la SM.

comptable, etc...

Queden però pendents en la majoria de les Societats Musicals, la professionalització dels processos globals de gestió, des d'una perspectiva més gerencial.

persones que van trobar en la música l'excusa perfecta per interactuar entre elles, i que explica el seu elevat grau de resiliència. No obstant això, la profunda transformació de la societat valenciana des de fa 3 o 4 dècades ha reubicat, per diferents raons, la posició del moviment associatiu musical.

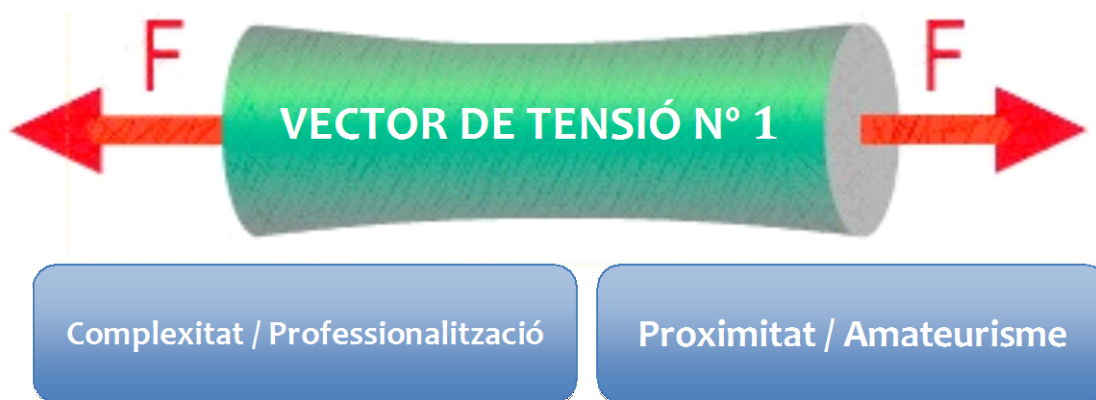
Entre els nous marcs determinants cal destacar, d'una banda, la irrupció de :

-La professionalització de la funció docent i formativa que prové sobretot per l'espenta dels processos de normalització que induïx la política cultural de suport a les Societats Musicals, especialment a finals dels anys 80.

-El procés d'urbanització també va espentar cap a la professionalització de les activitats auxiliars com la neteja, les xicotetes reparacions, els serveis complementaris relacionats, com el bar.

-I finalment la creixent complexitat de les organitzacions ha obligat a buscar el suport de serveis professionals en l'àmbit de les assegurances, la gestió laboral i

Il·lustració 3. Vector de tensió 1: Complexitat / professionalització vs Proximitat /Amateurisme.

OPORTUNITATS

- Possibilita una gestió més eficient dels recursos disponibles per les Societats Musicals. - Multiplica les possibilitats d'obtenció de recursos. - Àmplia notablement les fronteres de possibilitats de l'organització.	· Possibilita a qualsevol la participació en els temes de gestió. · Simplifica i desburocratiza el funcionament de l'organització i l'aproxima al soci/a mitjà. · Manté l'organització en l'escala que la seua massa social pot suportar adequadament (tant en grandària com en complexitat).

RISCOS

· Risc d'alienació dels interessos i les inquietuds de la massa social. Genera un estructura amb uns costos fixos més elevats i que pot resultar més fràgil en moments de dificultats. · El cos tècnic pot "usurpar" la funció d'assenyalar les directrius polítiques que li corresponen a la Junta Directiva. · Requerix de professionals amb un formació tècnica específica però que al mateix temps entenguen i participen de la visió de la Societat Musical.	· Risc de limitar les possibilitats de la SM simplement per incapacitat de gestionar en contextos cada vegada més complexos.

Vector 2: Especialització musical versus diversificació.

És evident que el cabdell de l'associacionisme musical pivota al voltant de la dimensió musical.

Les activitats que semblen millor qualificades com a adequades són aquelles relacionades amb la digitalització i amb la gravació musical, és a dir aquelles que continuen dins del domini musical.

És evident que el cabdell de l'associacionisme musical pivota al voltant de la dimensió musical i com assenyala Elvira Asensi, l'aparició de la Bandes al Segle XIX té a veure amb la demanda de democratització de la pràctica i el gaudir de la música, *“el fet que l'oci musical poguera ser gaudit per més quantitat de gent promouria la recerca d'indrets que s'adaptaren a aquells que no disposaven de massa Ingressos però que sí tenien temps per a participar -hi. Ens estem*

referint a l'aparició del carrer com a sala d'concerts” (Asensi, 2013), però també és evident que les Societats Musicals tenen nombrosos avantatges per a la producció d'altres béns i serveis culturals, a més de comptar amb una xarxa d'infraestructures físiques absolutament capil·laritzades sobre el territori, de manera que en molts espais l'oferta cultural de les Societats Musicals és pràcticament la principal oferta cultural de determinats territoris.

Les aproximacions sobre l'ampliació dels camps culturals que s'han realitzat a través de les diverses aportacions permeten distingir diverses visions: una més “instrumental” que considera que l'ampliació dels camps culturals pot suposar una via de captació de nous recursos que ajuden a la sostenibilitat de les mateixes; una segona visió que connecta amb la voluntat de reforçar la via identitària i per tant se centra en el patrimoni cultural propi

Les diferents visions sobre l'ampliació dels camps culturals a les SSMM són la “instrumental”, la “identitària” i la “integradora”.

“caldria que les Societats Musicals és manifestaren i promogueren més la cultura, en general, valenciana, defensant la nostra cultura diferenciada d'altres que no tenen res a veure amb la nostra”

i finalment una més integradora o holística que defensa la multidisciplinarietat natural del talent -afirma Rafa Reig- i que propugna una major integració.

Il·lustració 4. Vector de tensió 2: Especialització musical versus diversificació en altres camps culturals.

OPORTUNITATS

• Possibilita un major grau d'excel·lència donat el know-how i les infraestructures disponibles per al camp de la música. • Respon a una demanda que mostra una elevada valoració de la formació musical, connectant amb les possibilitats de professionalització. • Permet concentrar-se en l'expansió del propi camp musical (formació d'adults, musicoteràpia, tècniques de producció digital...).	• Aprofitament sense costos excessius del coneixement i les infraestructures disponibles. • Possibilitats de diversificar l'origen dels ingressos. • Increment de les potencialitats creatives derivades de les fertilitzacions creuades de les diferents disciplines.

RISCOS

• Desconnexió d'altres manifestacions culturals molt dinàmiques en termes d'innovació.	• Risc de perdre la identitat essencial de l'associacionisme musical. • Obliga a "competir" en camps on es compta amb poca experiència.

Vector 3: La gravitació del local versus l'atracció del global.

Un dels elements definitoris de les Societats Musicals, és la seua estreta relació amb la dimensió territorial local. L'associacionisme musical, des del seu origen, estableix estretes connexions amb la realitat espacial que l'envolta, de manera que el casino/espai social es convertix en proveïdor de serveis de recreació per als

Les Societats Musicals són potents generadores d'identitat i estos processos d'identificació s'estenen especialment a la dimensió local.

veïns/socis de la Comunitat; , el centre musical oferix les seues aules essencialment per a escolars del municipi/barri i les agrupacions musicals es convertixen en

proveïdores musicals per a l'església i les festes locals.

Al costat d'esta constant, però, les Societats Musicals mostren també processos d'identificació a espais que podríem considerar globals com Europa -en un moment on Europa, per altres circumstàncies, no té excessiva bona premsa- o el concepte, més simbòlic que territorial, del "Mediterrani", que té a veure amb un determinat

En una escala de l'1 al 10 la identificació amb la Sociedad Musical, arriba a un valor mitjà de 9,16.

estil de vida.

Al costat d'estes dimensions d'identificació també cal tindre en compte que les pròpies Societats

Musicals constituïxen un vehicle de connexió dels mateixos socis/músics amb la realitat global.

La cooperació cultural és un dels camps que s'ha explorat en els últims anys.

La cooperació cultural és un dels camps que s'ha explorat en els últims anys . Les constatades externalitats positives de l'existència de les Societats Musicals en les seues tres dimensions; recreativa, formativa i de serveis

musicals, convertixen el fenomen musical valencià en una excel·lent mostra de "bona pràctica", que permet una interlocució legitimada amb governs d'altres espais que desitgen utilitzar la música i la formació musical com a ferramenta de transformació social . Estos processos encara que han estat iniciats per les activitats aïllades d'algunes Societats Musicals, s'han convertit en l'últim quinquenni en un projecte assumit per la pròpia FSMCV.

Il·lustració 5. Vector de tensió 3: La gravitació del local versus l'atracció del global.

Gravitació sobre el local

L'atracció del global

OPORTUNITATS

- Permet reforçar un dels elements essencials en la participació en l'associacionisme musical que és la identitat.
- Centrar-se en el local i el proper possibilita la capacitat efectiva de transformació de la realitat inclús a xicoteta escala.
- No requereix d'habilitats ni capacitats complexes.
- Pot constituir la base d'una reconstrucció amable i reeixida de la societat valenciana.
- Des del punt de vista del finançament, els projectes de cooperació o europeus són, en estos moments, una de les escasses fonts potencials per captar recursos públics.
- Les connexions amb allò global faciliten i promouen la innovació, la recerca de noves oportunitats, noves tendències i noves solucions.

RISCOS

- Es corre el risc d'aïllar-se de noves propostes i anquilosar-se en repetició de fórmules.
- Potser l'excessiu accent sobre les especificitats locals limite la diversitat de formes expressives, models educatius o pràctiques recreatives.
- Requerix d'elevats nivells de capacitat i formatius i pot provocar frustració en aquells que queden exclosos del global.
- També pot provocar actituds escapistes front a les necessitats i demandes més perennes de l'entorn pròxim.

Vector 4: Centralitat social i subvencions versus autonomia i diversificació i ampliació dels recursos propis.

Es evidente, que teniendo en cuenta los numerosos efectos externos generados, desde cualquier análisis económico teórico sobre el papel del Estado, a las SSMM les correspondería una aportación considerable de los recursos colectivos. Más aún si consideramos que nos situamos en un contexto territorial donde una Ley de la Música declara que:

El finançament públic de l'associacionisme musical pot reclamar des de la perspectiva de la protecció del patrimoni comú, la provisió d'una densa xarxa d'escoles musicals o els nombrosos efectes externs.

"la música en les seues múltiples formes i manifestacions és una de les arts més cultivades a la Comunitat Valenciana, forma part de la seua cultura i és una de les arts que més l'identifica com a poble."

La complexitat, multiplicitat i densitat del fenomen musical a la nostra terra exigeix i postula una llei valenciana de la música que fomenti, coordine, impulse i desenvolupe esta rica realitat des d'una política global i integradora, no hi ha cap dubte sobre la responsabilitat del Govern Regional en el suport i activació de l'ecosistema sociomusical.

En una situació ideal els participants reclamen una participació de les subvencions del 25% del total dels ingressos.

Reclamar la participació del finançament públic implica reclamar el reconeixement d'una major centralitat social i en conseqüència negociar amb els interlocutors públics quines han de ser i en

quin grau, les funcions de les Societats Musicals, establint certa relació de subordinació, en el millor dels casos, a la lògica de les polítiques públiques, i en el pitjor a les estratègies d'instrumentalització per part del partit que en cada moment o territori deté el poder. Per contra, ampliar la proporció dels recursos propis pot

Val a dir que els comentaris lliures sobre el finançament de les SSMM han sigut els més nombrosos, i majoritàriament defensen l'ampliació del grau d'autonomia de les SSMM reduint la seua dependència de les administracions.

significar un major risc des del punt de vista de l'estabilitat financera, però també atorga uns majors graus de llibertat i autonomia i allibera al moviment de sotmetre's a dinàmiques externes.

El model ideal expressat pels participants en el III Congrés de Societats Musicals de la Comunitat Valenciana defensa una estructura bastant diversificada en la qual les aportacions de la Generalitat per a les escoles de música suposen un 14% de total dels ingressos, altres subvencions un 11 % dels ingressos i els convenis amb els Ajuntaments, incloent les prestacions de serveis corresponents, suposarien un 21 % dels ingressos.

Cal dir que els comentaris lliures sobre el finançament de les SSMM han sigut els més nombrosos, i majoritàriament defensen l'ampliació del grau d'autonomia de les SSMM, reduint la seua dependència de les administracions. Recollint algun comentari en este sentit, alguns d'ells reclamen, des de la perspectiva històrica, el sacrificat comportament dels protagonistes anteriors en l'associacionisme musical.

Il·lustració 6: Vector de tensió 4: Centralitat social i subvencions versus diversificació i ampliació dels recursos propis i autonomia.

OPORTUNITATS

• Atorga estabilitat pressupostària a les Societats Musicals. • Situa l'associacionisme musical en el lloc central que li correspon d'acord a les declaracions de tots els representants polítics. • Implica un major grau de responsabilitat davant de la comunitat i en conseqüència força a una major transparència, participació, eficiència i eficàcia.	• Dota d'autonomia i amplia els graus de llibertat de les SSMM. • Incentiva l'exploració d'altres fonts d'ingressos, algunes de les quals podrien ser molt fructíferes (drets d'executants, merchandising, enregistraments musicals, posada en valor de les infraestructures disponibles, formació d'adults).

RISCOS

• Pot sotmetre la dinàmica de les Societats Musicals a lògiques externes, reduint l'autonomia. • Pot acabar establint relacions de dependència.	• Requerix d'elevats nivells de capacitat i professionalització. • Implica més riscos financers.

Vector 5: De la dinàmica de la música com a servei a l'univers festiu a la lògica dels certàmens.

Per a explicar els mecanismes bàsics de recompensa per a explicar les hores dedicades a la busca de l'excel·lència musical, es pot pensar en els dos sistemes bàsics; certàmens i música festiva."

Considerant que la pràctica de la música i la seua difusió és un dels elements centrals de l'activitat musical, resulta fàcil detectar que existixen dues dinàmiques bàsiques en els mecanismes que incentiven l'excel·lència musical i que

poden explicar, per a un profà, els esforços, les hores de dedicació i els sacrificis així com també entendre quins són els mecanismes de recompensa. Encara a risc de simplificar podem trobar dos tipus de mecanismes essencials:

La música com a element de sociabilitat. El primer procés el podem identificar en el paper de la música com a element indispensable i estructurant de l'univers festiu valencià. Moros i Cristians, Falles, Fogueres, són rituals col·lectius on la música de banda juga un paper central. És per això que part de la pervivència i sostenibilitat del món associatiu musical es dega a la permanent demanda de serveis de música de banda per cobrir les necessitats del món festiu. Les recompenses en este model combinen els efectes de la socialització festiva i la transició al món per part dels membres més joves de les bandes, amb les recompenses monetàries a partir de les gratificacions. Les implicacions en l'àmbit musical impliquen potser un menor grau d'excel·lència.

D'altra banda podem identificar en els certàmens competitiu altres elements, que a partir de la competitivitat entre bandes servix d'esperó per a la persecució de l'excel·lència musical i marca les dinàmiques de l'organització de la pràctica musical per part dels músics, i el repertori. És per això que els certàmens servixen d'àncores efectives i afectives. Els riscos apareixen quan aspectes procedimentals i disputes sobre els resultats concentren moltíssims esforços i atenció per part de l'associacionisme musical.

Il·lustració 7. Vector de tensió 5: La música com a servei a l'univers festiu versus la lògica dels certàmens.

La música com a servei a l'univers festiu

La lògica dels certàmens competitius

OPORTUNITATS

• Estableix una relació entre les Societats Musicals i el seu entorn. • La demanda de música festera garanteix en gran part la pervivència de les Societats Musicals, així com genera una demanda potent en l'àmbit de la composició. • Ha estat capaç de provocar l'existència d'un gènere musical autènticament valencià i que en alguns casos ha mostrat projecció global.	• Articula i dóna sentit a la dinàmica del funcionament de moltes Societats Musicals. • Suposa un excel·lent incentiu per a la millora dels nivells musicals i resulta una galvanitzador de la cohesió social dins de cada SM.

RISCOS

• Pot convertir les SSMM en meres proveïdores de serveis que bàsicament busquen la recompensa monetària. • Cal anar amb compte amb la relaxació del nivell d'exce·l·lència musical.	- Es tracta d'un fenomen que "cala poc" a l'exterior de les Societats Musicals. - Cal anar amb compte perquè no derive en una simple justa esportiva que s'enreda en permanents disputes sobre la neteja i la justícia dels enfrontaments.

Vector 6: Formació musical d'iniciació a la professionalització versus models flexibles i orientats a la formació permanent.

La formació musical és un aspecte nuclear de les Societats. El 75% dels participants en el Congrés està completament d'acord amb esta informació.

aconseguit fonamentar un ecosistema musical que combina la dimensió formativa prèvia a la professionalització, generant músics amb qualitat reconeguda, al mateix

El repte de les Societats Musicals consistix en la presentació d'un model diferenciat, que si bé possibilita la connexió a la passarel·la professionalitzant, el seu objectiu principal se centra a satisfer la demanda dels músics aficionats...

temps que ha proveït una àmplia quantitat de músics amateurs que ara nodriren els planters de les agrupacions musicals de les Societats Musicals.

Segons la percepció dels participants en el Congrés, ni el model expulsa als que tenen meres pretensions d'aficionat, ni tampoc es percep amb rotunditat que estiga ben dissenyat per al desenrotllament dels músics professionals. La qualitat sí que és recollida de manera que supera lleugerament el posicionament neutral, però tampoc estan d'acord en que ni són cares ni de gestió deficient.

Així i tot no cal deixar de reconèixer que es tracta d'una proposta formativa relativament conservadora i rígida i que atorga poc espai a la innovació de la

Cal dir, que en estos moments, esta dicotomia que plantejarem, s'ha resolt normativament amb l'aprovació del Decret de 9 de juliol pel qual es regulen les escoles de música de la Comunitat Valenciana, en el que queda meridianament clar que l'objectiu professionalitzant és derivat.

didàctica. Es tractaria per tant d'articular sistemes educatius amb totes les seues implicacions, didàctiques, organitzatives i de praxi docent orientades a la posada en valor del practicant aficionat. La funcionalitat, per tant, de les Societats Musicals se centra en trobar els mecanismes per activar el potencial del desenvolupament integral de la ciutadania que es vullga manifestar a través de l'expressió musical. Esta perspectiva requerix una elevada capacitat d'adaptació i individualització de les propostes per integrar practicants amb diverses expectatives, capacitats i disponibilitats.

Il·lustració 8. Vector de tensió 6: Formació musical d'iniciació a la professionalització versus models flexibles i orientats a la formació permanent.

Formació musical d'inicialització a la professionalització

Models flexibles i orientats a la formació permanent

OPORTUNITATS

- Resulta un element d'atracció per captar demanda aliena al món associatiu.
- Apareix com una opció interessant donada la demanda d'ocupabilitat.
- Significa una major orientació cap a la excel·lència musical.
- Possibilita l'ampliació a ofertes més diverses (adults, noves expressions musicals...).
- Possibilita en molta major extensió la innovació i l'experimentació didàctica.
- Permet una major orientació cap a les necessitats de les agrupacions musicals de la SM.
- Reforça la connexió amb altres expressions culturals.

RISCOS

- Pot significar un risc ja que debilita els elements d'identificació amb la Societat Musical, convertint les escoles de música en meres acadèmies formatives.
- Implica certs riscos en la concepció de l'escola de música com a font de recursos per a les SSMM.

Vector 7: Reforç i consolidació federalista versus tendències a una major autonomia de les Societats Musicals.

Un dels aspectes més singulars de l'associacionisme musical és la seua organització en una estructura de caràcter federal articulada sobre els territoris comarcals. El nivell d'organització dota el moviment d'una potència encara més gran de la que es derivaria exclusivament de la seua dimensió.

Al marge del paper com a cohesionador de l'associacionisme musical, l'incontestable èxit d'una estructura com la FSMCV residix en la seua funcionalitat com a mediador entre les Societats Musicals i les administracions i el seu

paper de potent lobby en defensa dels interessos comuns. Complementen a estes funcions centrals la provisió de serveis relacionats amb la consultoria, la logística, l'assessorament i l'organització d'esdeveniments i actes col·lectius, així com la certificació de les plantilles de músics.

Esta singularitat no obsta perquè en una moment de descrèdit de les institucionalitats, algunes veus identifiquen l'estructura federal com una simple eina de poder i control sobre l'autonomia de determinades Societats Musicals, reclamant la desburocratització i la reducció de les funcions de la FSMCV al mínim possible, així com l'abandó de projectes que són percebuts com no centrals en les funcions de la FSMCV.

Il·lustració 9. Vector de tensió 7: Reforç i consolidació federalista versus tendències a una major autonomia de les Societats Musicals.

- Amplia la capacitat de negociació i interlocució amb la resta dels agents socials, polítics i econòmics.
- Possibilita accions i projectes a una escala coordinada inabastable per a les societats individuals.
- Definix de manera diferencial a l'associacionisme musical com l'única organització civil amb presència en tot el territori de la Comunitat Valenciana.
- Possibilita la prestació de serveis a les Societats Musicals xicotetes que d'altra manera serien inacessibles.
- Possibilita l'I + D+ i el pensament estratègic col·lectiu.

- Possibilita l'articulació i agrupació diferenciada en funció d'interessos comuns específics.
- Dota d'autonomia i majors graus de llibertat en funció de la idiosincràsia de cadascuna de les Societats Musicals.
- Reduïx el grau de frustració d'aquelles agrupacions que no se senten representades per les aliances de les majories.
- Pot incentivar mecanismes de competència que forcen a la millora de l'eficiència i eficàcia del conjunt.

RISCOS

- Riscos d'excessiva burocratització i rigidesa.
- Riscos en crisi de legitimació de la representació per la lògica electoral de majories i minories.
- Riscos de reducció de la diversitat per un excessiva voluntat de coordinació, fiscalització, control.

- Reduïx notablement la capacitat de negociació i interlocució.
- Debilita la singularitat de l'associacionisme musical.
- Pot provocar desemparament, aïllament i finalment la desaparició d'aquelles societats de menor dimensió o més aïllades territorialment.

9. El catàleg dels escenaris.

Combinant les diferents tensions expressades en els vectors de la secció anterior podem dibuixar, en termes de prospectiva, bàsicament 3 escenaris possibles, a cadascun dels quals li assignem un nom que tracta de sintetitzar els factors essencials:

- **Reforç del bàsic.** Escenari de reforç dels components identitaris, retorn a les pràctiques més folcloritzants i aglutinació dels elements essencials al voltant de la música, desconexió de les dinàmiques externes i manteniment dels valors originals de l'associacionisme musical, però senyalitzant reticències a una estructura federal que s'immiscisca massa en el funcionament quotidià de les SSMM. La principal font de valor de l'associacionisme musical radica en el fet de constituir el factor diferencial valencià. Les Societats Musicals són essencialment musicals i no requereixen models de gestió excessivament complicats. Les SSMM es vinculen fortament als territoris on s'ubiquen i es diluïxen les tendències d'agrupació i coordinació. Diferents territoris plantegen diferents maneres d'agrupar a les seues Societats Musicals. La relació amb l'administració es planteja des d'un punt de vista d'exaltació identitària i finançament per la defensa de l'essència patrimonial. La formació musical recupera l'objectiu primigeni de nodrir músics, dels quals alguns d'ells es professionalitzen, de manera que les escoles de música han de mantindre la potencialitat professionalitzant. L'excel·lència musical s'incentiva a través d'un sistema molt formalitzat de certàmens i competicions musicals. Una part important dels esforços es dirigeixen a la valorització de la història de les SSMM amb la conservació i restauració del ingent patrimoni material, documental i sonor.
- **Societats de serveis.** Escenari de professionalització extrema on les SSMM esdevenen organitzacions multifunció-multiserveis, orientades cap a les necessitats i els senyals de la demanda, i marcades per la persecució de l'eficiència i l'eficàcia màxima, així com també molt pendents dels criteris de rendibilitat. Les Societats Musicals busquen el seu espai competint amb altres ofertes educatives, culturals i musicals i fonamenten l'origen del seu valor en una valoració creixent de la formació musical en particular i de les activitats culturals en general. La missió tradicional de l'associacionisme musical queda difuminada, així com també la concreció dels sentits d'identitat i pertinença. La música pot ser un element central però s'establixen altres unitats d'activitat/disciplines que seran avaluades en funció de la seua rendibilitat o sostenibilitat. Es diversifiquen els serveis i s'aposta per les connexions amb allò global. La música s'utilitza com a element d'intercanvi, accés a fons per a projectes europeus etc. El model de finançament es planteja bastant al marge de les administracions públiques i quan estableix relació ho fa com a proveïdora de serveis culturals, educatius, o recreatius. L'oferta musical s'instrumentalitza principalment per a satisfer les demandes diverses, des de la música festiva; però també per al sector turístic, la gravació de música per al sector audiovisual etc... o un altre tipus

de celebracions. L'estructura federal respon a la necessitat d'una organització de serveis que proveïx, en segon nivell a les SSMM, jugant més un paper com a "central de compres" que com unitat d'interlocució i negociació amb altres agents econòmics socials i polítics.

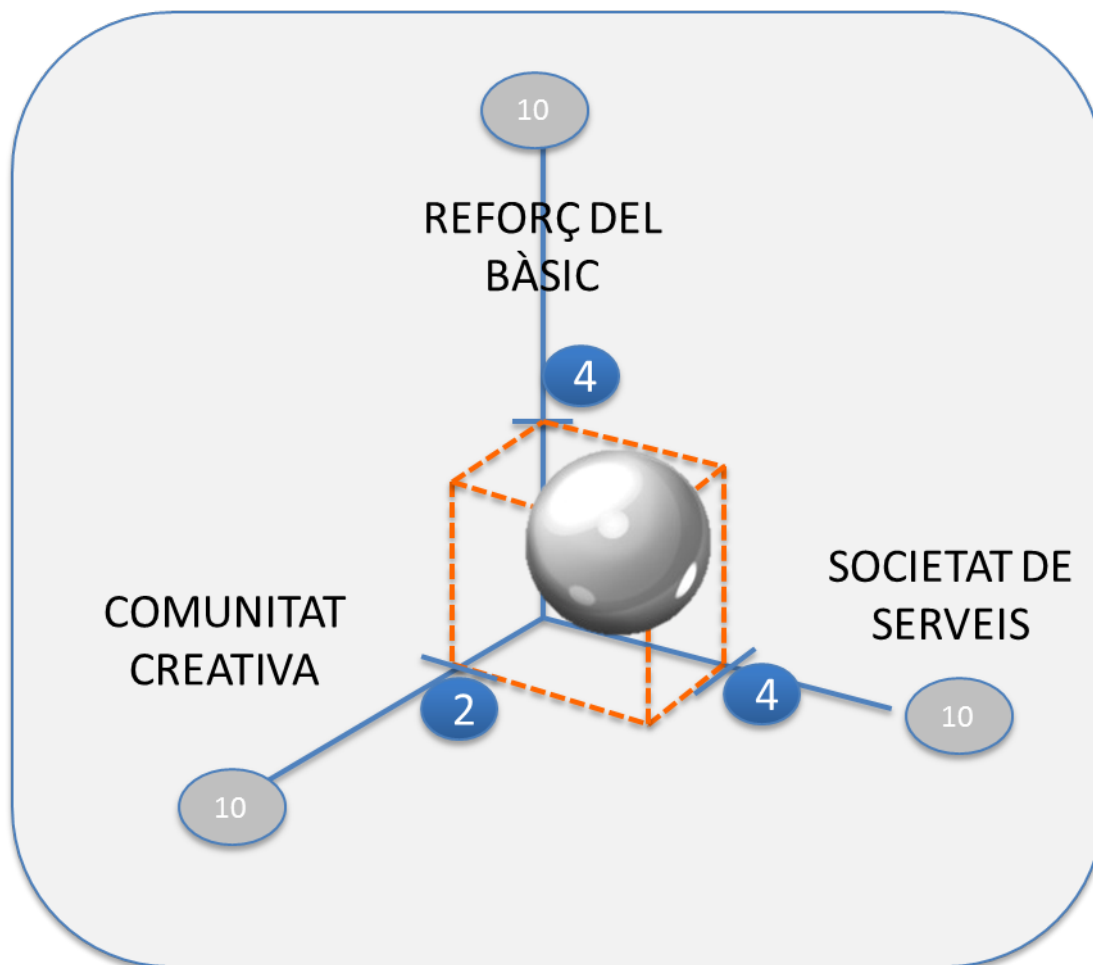
- **La comunitat creativa.** La dinàmica de les Societats Musicals s'incardina i espenta en un canvi del model productiu valencià cap als sectors culturals i creatius, d'acord amb les recomanacions de la "smart specialization" de la Unió Europea. La cultura i la creativitat esdevenen l'element central de la competitivitat de la Comunitat Valenciana, i les SSMM fonamenten l'origen del seu valor social com la principal xarxa organitzada de talent i creativitat i a més fan valer la seua xarxa d'infraestructures. Donat el caràcter universal de la música, l'obertura i la internacionalització esdevenen elements normalitzats de les activitats de les Societats Musicals. Les Societats Musicals esdevenen un dels tractors de transformació del model socioproductiu valencià, però com a tal, les seues dinàmiques perden autonomia i se sotmeten a les lògiques de l'acció de les polítiques econòmiques o sectorials (turística, cultural, industrial, etc...). La FSMCV es convertix per tant en un actor polític i socioeconòmic rellevant. S'insistix en aquells aspectes formatius que conclouen en opcions professionals.

Estos escenaris descrits representen simplifcades tendències plausibles de màxims, que probablement mai es materialitzen en "escenaris purs", sinó que el més versemblant és que la realitat es manifeste com una combinació d'estos escenaris.

Si haguérem de representar la ubicació actual de l'associacionisme musical a les coordenades que ens oferixen estos escenaris podríem estimar, que en una escala de l'1 al 10 en l'eix REFORÇAR ELS ELEMENT BÀSICS, ens trobaríem aproximadament en un valor 4, en l'eix de la COMUNITAT CREATIVA, ens ubicaríem en un valor de 2, mentre que en l'escenari de les SOCIETATS DE SERVEIS, ens podríem també situar entre els valors 4 i 5, en eixa mateixa escala decenal.

Si ho representem d'una manera gràfica, podem entendre que l'esfera és una representació del moviment associatiu musical, tindríem una combinació tal com apareix en la il·lustració següent:

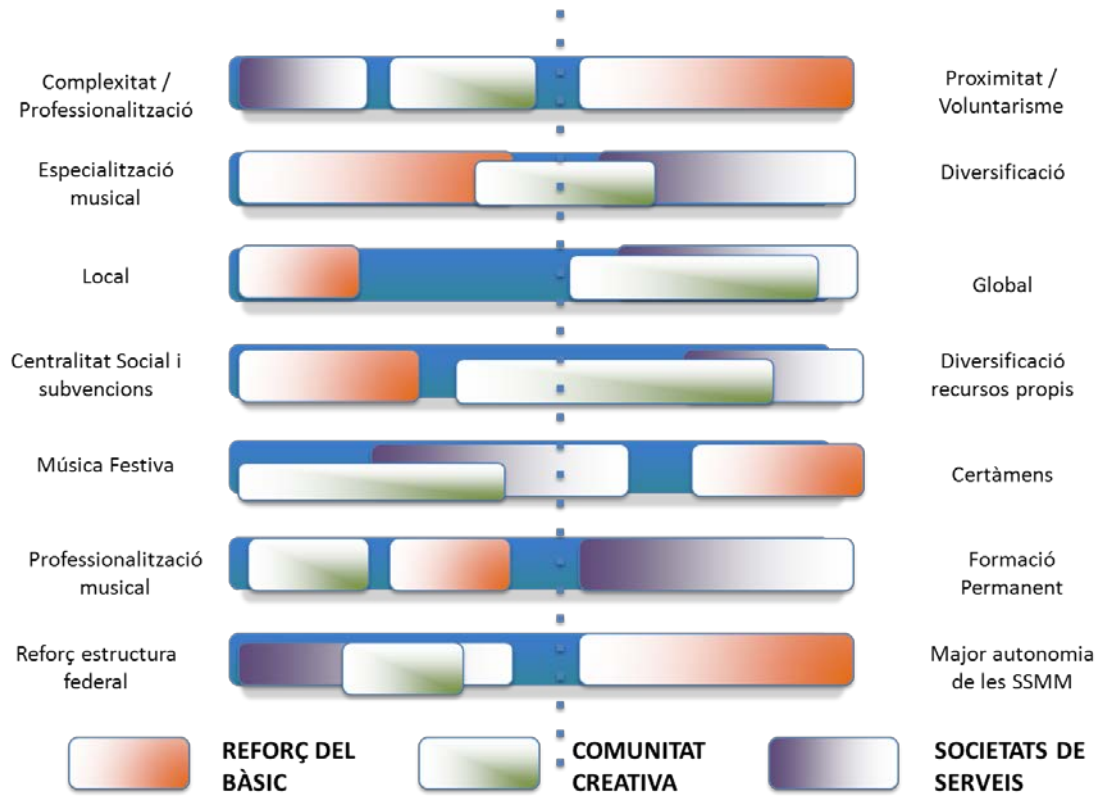
Il·lustració 10. Ubicació de l'associacionisme musical en els eixos dels escenaris.

Queda, per tant, determinar cap a on es pot moure de manera possible i de forma desitjable l'associacionisme musical en relació als tres eixos proposats.

Els escenaris queden connectats amb els vectors de tensió a partir de la representació de la il·lustració següent, de manera que posicionar-se en un determinat vector de tensió implica, de manera implícita, la ubicació en un determinat escenari.

Il·lustració 11. Connexió entre els vectors de tensió i els escenaris.

10. A manera de conclusions.

Cal tindre en compte, que en este moment de cruïlla, l'associacionisme musical valencià és un dels escassos projectes d'èxit en un context social que està vivint com un fracàs col·lectiu molts aspectes de la seua història recent. Des d'esta perspectiva les Societats Musicals constituïxen un dels escassos recursos que poden sustentar i coadjuvar a una reconstrucció de la marca col·lectiva i que a més possibilita una fàcil connexió en l'àmbit internacional.

En estos moments el moviment associatiu musical conté la suficient informació, coneixement i capital humà perquè bevent de la seua rica tradició siga capaç d'incorporar intel·ligència a les decisions col·lectives. Estem parlant de la major xarxa de persones, articulada i organitzada per a la persecució d'un bé col·lectiu complex: la difusió i la pràctica musical, la promoció de la cultura i l'incentiu de la creativitat, el foment de la sociabilitat i l'espai comú. Es tracta d'un tipus de bé que recull un ampli grau de consens i que conforma un dels principals ingredients en la recepta de la identitat valenciana.

Però cal tindre en compte que esta dinàmica es pot incardinar en el procés de transformació del model productiu, que, d'acord amb les recomanacions d'Europa, s'ha d'articular cap a models basats en un creixement intel·ligent, sostenible i integrador, i les seues iniciatives relacionades amb el projecte d'una Europa del coneixement, que siga competitiva a nivell mundial.

Els sectors culturals i creatius en general, i la música en particular, no estan del tot mal posicionats a la Comunitat Valenciana, i en conseqüència resultaria convenient aprofitar adequadament este recurs competitiu. És evident que en estos moments les polítiques públiques no van en esta direcció i des d'este anàlisi considerem que es tracta d'un error. Donar suport a les SSMM no és només una qüestió de correspondre justament als enormes efectes externs que provoquen l'existència del moviment associatiu musical sinó que respon a imperatius estratègics.

Les SSMM han mostrat, al llarg de la seua història i en moments contextuals molt complicats un elevat grau de resiliència i no resulta previsible que en la pròxima dècada es plantegen problemes extensos de supervivència. El principal factor de risc no se situa en les majors o menors subvencions públiques sinó en el grau de preparació dels líders de l'associacionisme musical.

El valor socioeconòmic de les SSMM és ampli i va des dels efectes sobre la sociabilitat, la construcció de la identitat col·lectiva i el sentit de pertinença individual, com a agents culturals, com a xarxa formativa, com a espai de foment de la creativitat i detecció de talent, i finalment com a recurs simbòlic col·lectiu.

Les SSMM han mostrat una notable maduresa pels seus processos de reflexió articulats al voltant dels 2 Congressos Generals celebrats anteriorment. Des de fa ja més de 20 anys, l'associacionisme musical ha reflexionat sobre qüestions que tenen a veure amb la manera de finançament, el paper i la funció de dones i jóvens, les escoles de música, la gestió cultural, el marc normatiu i jurídic i l'organització de les agrupacions musicals. El que aportem com a novetat en este Congrés és la

incorporació de nous temes de debat com la innovació, els models de governança, les connexions amb nous valors i dinàmiques socials.

Les Societats Musicals són estructures de grups humans que s'articulen de manera complexa, però sempre al voltant de l'element central que constitueix la pràctica i la difusió d'expressions musicals. En termes genèrics la música constitueix un dels llenguatges més universals i que permet la connexió entre cultures i generacions diverses i suposa una pràctica que no requereix necessàriament processos de codificació i descodificació molt complexos. A més els estudis plantegen que la pràctica musical té efectes perceptibles sobre diferents aspectes neurològics, cognitius, sensorials, socials i té un impacte sobre els nivells de benestar dels individus. Estem, per tant davant una de les interaccions més complexes i sofisticades entre els éssers humans i el seu univers simbòlic i sensorial .

Les SSMM es mouran en la pròxima dècada en un context on la innovació tecnològica, la digitalització i la dimensió europea jugaran un paper important, i on el posicionament sobre la professionalització de la gestió de les SSMM determinarà les potencialitats i possibilitats de les SSMM.

En este context canviant, les SSMM han de resoldre bàsicament 7 vectors de tensió. En funció de com es resolguin estos vectors de tensió, ens trobarem en algun la combinació dels escenaris descrits.

Taula 3. Vectors de tensió de les SSMM.

VECTORS DE TENSÍO.		
Complexitat/ Professionalització	VS	Proximitat/ Voluntarisme
Especialització musical	VS	Diversificació
Local	VS	Global
Centralitat social i Subvencions	VS	Diversificació recursos propis
Música festiva	VS	Certàmens
Professionalització musical	VS	Formació permanent
Reforç estructura federal	VS	Major autonomia de les SSMM

Estos escenaris els hem anomenat:

Reforç del bàsic. Escenari de reforç dels components identitaris , retorn a les pràctiques més folclorizants i aglutinació sobre els elements essencials al voltant de la música, desconexió de les dinàmiques externes i manteniment dels valors originals de l'associacionisme musical.

Societats de serveis. Escenari de professionalització extrema, on les SSMM esdevenen organitzacions multifunció-multiserveis, orientades cap a les necessitats i els senyals de la demanda, i marcades per la persecució de l'eficiència i l'eficàcia màxima, així com també estan molt pendants dels criteris de rendibilitat.

La comunitat creativa. La dinàmica de les Societats Musicals s'incardina i espenta, en un canvi del model productiu valencià, cap als sectors culturals i creatius, d'acord amb les recomanacions de la "smart specialization" de la Unió Europea. La cultura i la creativitat esdevenen l'element central de la competitivitat de la Comunitat Valenciana i les SSMM fonamenten l'origen del seu valor social com la principal xarxa organitzada de talent i creativitat i a més fan valer la seua xarxa d'infraestructures. Finalment la xarxa de SSMM constituïx un engranatge formatiu que capacita una ingent quantitat de capital humà, que en part només es valoritza en la pràctica musical amateur, però que en una proporció significativa conclou en opcions professionals d'alt valor afegit

Així, finalment, els membres de l'associacionisme musical, ja siga de manera col·lectiva a través de les accions de la FSMCV, o a partir de cadascuna de les Societats Musicals, poden determinar cap a quina combinació d'escenaris encaminen els seus passos i en conseqüència es corresponsabilitzen, juntament amb els determinants del context, de l'esdevenir d'una de les manifestacions més enriquidores, singulars i compromeses i que determinen i condicionen el futur del conjunt de la societat valenciana.

11. Bibliografia y referències.

- ALDÁS, J. & URIEL, E. (2006): Análisis multivariante aplicado: aplicaciones al marketing, investigación de mercados, economía, dirección de empresas y turismo, Thomson.
- ASENSI SILVESTRE, (2013). *Música, mestre ¡Les bandes valencianes al tombant del segle XIX*. PUV. Universitat de València.
- BOIX, R., DE-MIGUEL-MOLINA, B., HERVAS-OLIVER, J. L. (2013): "Creative service business and regional performance: evidence for the European regions", *Service Business*, 7(3), p.381-398.
- BONET, LI, CARREÑO, T.(2013). Blog de Lluís Bonet [Blog Internet].
Barcelona: Lluís Bonet. 2013 Nov – [citado 2013/Nov/10]. Disponible en:
<http://http://lluisbonet.blogspot.com.es/>
- EUROPEAN COMMISSION (2010): Unlocking the Potential of Cultural and Creative Industries, COM (2010) 183
- EUROPEAN COUNCIL (2007): "Conclusions on Contribution of the Cultural and Creative Sectors to the Achievement of the Lisbon Objectives", Adoption of the Council conclusions, 9021/07, DGI 2A, Doc 8635/2/07 CULT 25 REV 2
- FSMCV (1991): Las Bandas de Música hacia el año 2000, I Congreso General de las Sociedades Musicales de la Comunidad Valenciana, ponencias y conclusiones, Valencia: FSMCV.
- FSMCV (2002): II Congreso General de Sociedades Musicales de la Comunidad Valenciana Ponencias y Conclusiones, Valencia: FSMCV.
- IVIE (2013): Análisis de la CV para el documento RIS3. (No publicado)
- KEA, European Affairs (2006): The economy of culture in Europe, European Commission Directorate-General for Education and Culture, Brussels.
- PALMA, M.L., PALMA, L. & AGUADO, L.F (2012): "Determinants of cultural and popular celebration attendance: the case study of Seville Spring Fiestas", *Journal of Cultural Economics*, 37(1), 87-107.
- PERLES-RIBES, J.F. (2006): "Análisis del impacto económico de eventos: una aplicación a las fiestas populares de proyección turística", *Cuadernos de Turismo*, 17, 147-166.
- RAUSELL, P. & CARRASCO, S. (2000): "La rellevancia de les Societats Musicals i la cultura en el desenvolupament territorial del Camp de Turia", *Mirades al Camp de Turia*, 2.
- RAUSELL, P. & ESTREMS, J.A. (1999): "Una aproximación económica a las Sociedades Musicales", *CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa*, 31, 149-186.
- RUÍZ MONRABAL, V. (1993): Historia de las Sociedades Musicales de la Comunidad Valenciana, Federación de Sociedades Musicales de la Comunidad Valenciana, Valencia.
- SCOTT R., (1999): "Community Ensemble as a Mean of Cultural Expression in the Catalan-Speaking Autonomies of Spain", en DOUGHERTY, D.; y AZEVEDO, M. M. (Eds.). *Multicultural Iberia: Language, Literature, and Music*. Research Series. University of California Berkley

12. Agraïments

Volem agrair a totes estes persones que han col·laborat i prestat la seua imatge i els seus coneixements per a l'elaboració dels vídeos que han sustentat els debats i els processos de discussió:

- 1.- Vídeo de presentació del Congrés. - Pepe Almeria.
- 2.- La veu de l'experiència. - Ángel Asunción Rubio.
- 3.- SOLFABOX. La teua música de banda quan vullgues i on vullgues. -Daniel Juan.
- 4.- UNIÓ MUSICAL DE LLÍRIA. La recuperació del cinema, la revitalització del poble.
- Guillem Beltrán - Elvira Pedrola – Francesc Acamer.
- 5.- Al C.I.M. de Benimaclet, ara són les dones les que dirigixen. - Merche Giménez
- Ernesto Estal - Ramón Juan.
- 6.- CAMPAMENT MUSICAL. S.M. Santa Cecília de Cullera. Jugant amb la música.
- Leonardo Chofre Juan.
- 8.- Els xiquets que estudien música obtenen millors resultats acadèmics.
- Mª Carmen Reyes.
- 9.- Projectes de Cooperació Internacional de la FSMCV. - Segimón Candela.
- 10.- GESTOR CULTURAL. Professionalitat cada vegada més necessària i rendible per a les SSMM. - Maite Agulles.
- 11.- Agrupació artística musical de Dénia. VIATGE A COREA. Més que una experiència.
- Maite Agulles.
- 12.- Assenta't en el núvol i coordina les teues escoles de música. - Filiberto Mora.
- 13.- Nova S.M. a Guardamar de la Safor. La música com a dinamitzadora de la vida social i cultural. - Ainoa Moyá - José Luis Carreres -Vicent Ferrer.
- 14.- AIXÒ EM SONA. Tres instituts i un estímul en comú: la música. -Gabriel Sancho.
- 15.- Un home, un tractor i un destí. CONSOLAT DE MAR. Comerç solidari amb la música. - Carles Subiela
- 16.- Claus per millorar el model de gestió comptable de les Societats Musicals.
- Vicente Sanchis Berenguer
- 17.- Una visió jurídica sobre el moviment associatiu musical valencià.
- Reyes Marzal Raga.
- 18.- C.I.M. Benimaclet. Música, cultura i televisió de barri. - Aina Thous
- Andreu Signes - Carlos Ramos.
- 19.- Una opinió professional des de la FSMCV sobre la gestió de les Societats Musicals. - David Seguí Gironés.
- 20.- Valoracions sobre el moviment associatiu musical de la Comunitat Valenciana.
- Juan Soto Ramírez.
- 21.- ALBALAT DE LA RIBERA. Planter de músics professionals. - Joan Pons
-Santiago Durá - Vicent Benavent Gandía- Aithor Aleixandre Badenes
- Tere Moya Miedes - Cándido Sancho Marco - Pepe Sarrió Sarrió.
- 22.- El paper de les Societats Musicals en el teixit social i cultural valencià.
- Josep Sou.
- 23.- TACTUS. Innovació al millor ritme. - Remigi Morant.
- 24.- Reflexions i projectes des de la Conselleria sobre el model d'educació de les SSMM. -Manuel Tomás.

- 25.- Als músics cal besar-los els peus. - Productora Bocabadats Media- Pep Botifarra
-Pau Alabajos.
- 26.- Les Societats Musicals com a motor de socialització. -Museu Valencià
d'Etnologia - Tono Herrero- Luis Serrano - Alcía Calleja - Lidón Valer - Aina Thous
- Frank de Vuyst.
- 27.- Paquito el Chocolatero. Des Cocentaina per al món. - Índex Produccions
- Gustavo Pascual Pérez - Eduardo Bautista - Unió Musical Contestana
-José Insa Martínez - José Ramón Pardo - Alan Duffy (King Àfrica)
- José Luis Moltó - Julián Zuazo.
- 29.- Vídeo de presentació del Congrés. -Pau Rausell.
- 30.- Per ser músic. Per ser de la banda. Per tu... "Arriben Bandes " -José Mª Candela
- Raquel Ferrero.
- 31.- Valoracions sobre el moviment associatiu musical de la Comunitat Valenciana.
- Josep Maria Pañella.
- 32.- Valoracions sobre el moviment associatiu musical de la Comunitat Valenciana.
- Alicia de Miguel.
- 33.- Vídeo "Saluda". - Serafín Castellano.
- 34.- Les Societats Musicals i els moviments socials. - Barret Films.
- 35.- Els grans números de les Societats Musicals de la Comunitat Valenciana.
- Índex Produccions.
- 36.- Diferències i semblances de les nostres bandes amb Europa, Itàlia...
- Claudio Luchinni.
- 37.- Organització, finançament, problemes i reptes d'una banda italiana.
- Sergio Oliver.
- 38.- Un director i 40 músics de la Comunitat Valenciana per a la Banda Simfònica de
Madrid. - Rafael Sanz Espert.
- 39.- MÚSICA CALLADA. Els nostres jòvens, creadors de noves expressions musicals.
- Julián Ávila Sausor - Amparo Civera Sáez.
- 40.- CESMU. Central de serveis per a totes les Societats Musicals. -Antonio Ferrero.
- 41.- Assignatura Pendent: La fiscalitat. -Luis Vidal Domínguez.
- 42.- Tot sobre els certàmens. -Daniel Belloví Navarro.
- 43.- Orígens i persistència de les Societats Musicals ... "Música, mestre !".
- Elvira Asensi Silvestre.
- 44.- Binomi música festera - bandes de música. - José Rafael Pascual Vilaplana.

ÍNDIX PRODUCCIONES:

- José Sanjuan
- Jorge Bernabeu
- Mónica Llinares
- Octavi Masía
- Daniel Moltó

DIFUSIÓN COMUNICACIÓN:

- Víctor Ferrer
- Rafael Miralles
- Jorge López

ALTRES:

- Trinidad Moreno
- Mª Rosa Grau
- Juan Castaño